

Kom
over en
help

Nijkerk | Juni 2024

Jaarverslag 2023

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
VOORWOORD	4
SAMENVATTING JAARVERSLAG 2023	5
HOOFDSTUK 1 ONTWIKKELING NAAR ZELFREDZAAMHEID	6
1.1 VISIE, MISSIE EN KERNWAARDEN	6
1.2 STRATEGIE	7
1.3 KOERSUITSPRAKEN	7
1.4 BELEID ROND NOODHULP	7
HOOFDSTUK 2 PROGRAMMA'S EN PROJECTEN	8
2.1 ONTWIKKELING NAAR ZELFREDZAAMHEID	8
2.2 EDUCATIE	9
2.3 INKOMSTENGENERERENDE ACTIVITEITEN	10
2.4 MAATSCHAPPELIJKE ZORG	11
HOOFDSTUK 3 ORGANISATIE	13
3.1 SAMENWERKING MET ORGANISATIES IN NEDERLAND	13
3.2 ORGANISATIE	13
3.3 MEDEWERKERS	14
3.4 VRIJWILLIGERS	15
3.5 BESTUUR	15
3.6 COMITÉ VAN AANBEVELING	16
HOOFDSTUK 4 FINANCIËLE RESULTATEN, FINANCIËEL BELEID EN MAATSCHAPPELIJKE WAARDEN EN EISEN	17
4.1 RESULTATEN 2023	17
4.2 RATIO'S BESTEDINGEN EN KOSTEN	19
4.3 BELEID VOOR RESERVES EN FONDSEN	19
4.4 BELEGGINGSBELEID	20
4.5 PROJECTBESTEDINGEN: RAPPORTAGE EN CONTROLE	20
4.6 INTERN BEHEERSSYSTEEM	21
4.7 RISICOMANAGEMENT EN RAPPORTAGE	21
4.8 CERTIFICAAT ERKEND GOED DOEL	22
4.9 MAATSCHAPPELIJKE WAARDEN EN EISEN	22
HOOFDSTUK 5 DE ACHTERBAN	23
5.1 BEWUSTWORDING EN FONDSENWERVING	23
5.2 FONDSENWERVING	23
5.2.1 <i>Particuliere donateurs</i>	23
5.2.2 <i>Campagnes</i>	24
5.2.3 <i>Ondernemers</i>	24
5.2.4 <i>Kerken</i>	24
5.2.5 <i>Scholen</i>	24
5.2.6 <i>Jongeren</i>	25
5.2.7 <i>Plaatselijke comités</i>	25
5.2.8 <i>Kledinginzamelpunten</i>	25
5.2.9 <i>Stichtingen en fondsen</i>	26
5.2.10 <i>Website en social media</i>	26
5.2.11 <i>In de media</i>	26
5.2.12 <i>Klachtenprocedure</i>	27
HOOFDSTUK 6 DE TOEKOMST	28

HOOFDSTUK 7 JAARREKENING 2023	29
7.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2023	29
7.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2023 EN BESTEMMING SALDO	30
7.3 KASSTROOMOVERZICHT 2023	31
7.4 LASTENVERDEELSTAAT 2023	32
7.5 ALGEMENE TOELICHTING OP DE JAARREKENING	33
7.6 TOELICHTING OP DE BALANS	36
7.7 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	42
7.8 SPECIFICATIE KOSTEN EIGEN ORGANISATIE	45
7.9 ONDERTEKENING JAARREKENING	45
BIJLAGE 1: BEGROTING	46
BIJLAGE 2: ACCOUNTANTSVERKLARING	47

Voorwoord

Hierbij treft u het jaarverslag aan over 2023. Opnieuw een jaar met ingrijpende gebeurtenissen en met grote zorgen. Oekraïne is, op het moment dat ik dit voorwoord schrijf, alweer twee jaar verwickeld in een oorlog met zoveel zinloos geweld. Ik denk ook aan Armenië, waar in het achterliggende jaar de enclave Nagorno-Karabach in korte tijd door Azerbeidzjan onder de voet werd gelopen, met een grote stroom aan vluchtelingen als resultaat. Voor onze partners ter plaatse, maar ook voor ons team in Nijkerk opnieuw een situatie van noodhulp waarop ingespeeld moest en mocht worden.

We zijn als bestuur dankbaar voor de vruchtbare en intensieve samenwerking met de vele partners in de landen waar we werken. Maar ook voor de stabiliteit en toewijding binnen het team van directie en medewerkers op kantoor in Nijkerk. Het lage ziekteverzuimpercentage benadrukt dit nog eens.

Binnen het bestuur heeft een wisseling plaatsgevonden. Na ruim 13 jaar was Ton de Jong regulier aftredend en niet herkiesbaar. Als stichting zijn wij hem veel dank verschuldigd voor al zijn inzet en kunde. De ontstane vacature kon direct ingevuld worden in de persoon van Aart-Jan van der Wekken uit Leerdam. Zijn ruime ervaring in het bedrijfsleven zal ons zeker ten goede komen.

Financieel sluiten we dit verslagjaar opnieuw af met een recordbedrag als het gaat om de reguliere giften, te weten ruim € 3.400.000. Dit maakt ons allereerst dankbaar naar God toe en geeft daarnaast ook hoop voor de toekomst. Dat brengt mij gelijk bij het jubileumjaar 2024, waarin ons 50-jarig bestaan centraal zal staan, met als thema '50 jaar toegewijd'. We nodigen u van harte uit voor de jubileumdag op 18 mei.

Verder is van belang te noemen de intensivering van onze samenwerking met Dorcas. Dit jaar zal een gemeenschappelijk initiatief daadwerkelijk handen en voeten krijgen. Hierover later dit jaar meer.

Ten slotte: ook in 2024 hopen wij als stichting, gesteund door onze trouwe achterban, inhoud te geven aan de werken van barmhartigheid. Hierover lezen wij al in het Oude Testament bij de profeet Jesaja de belofte:

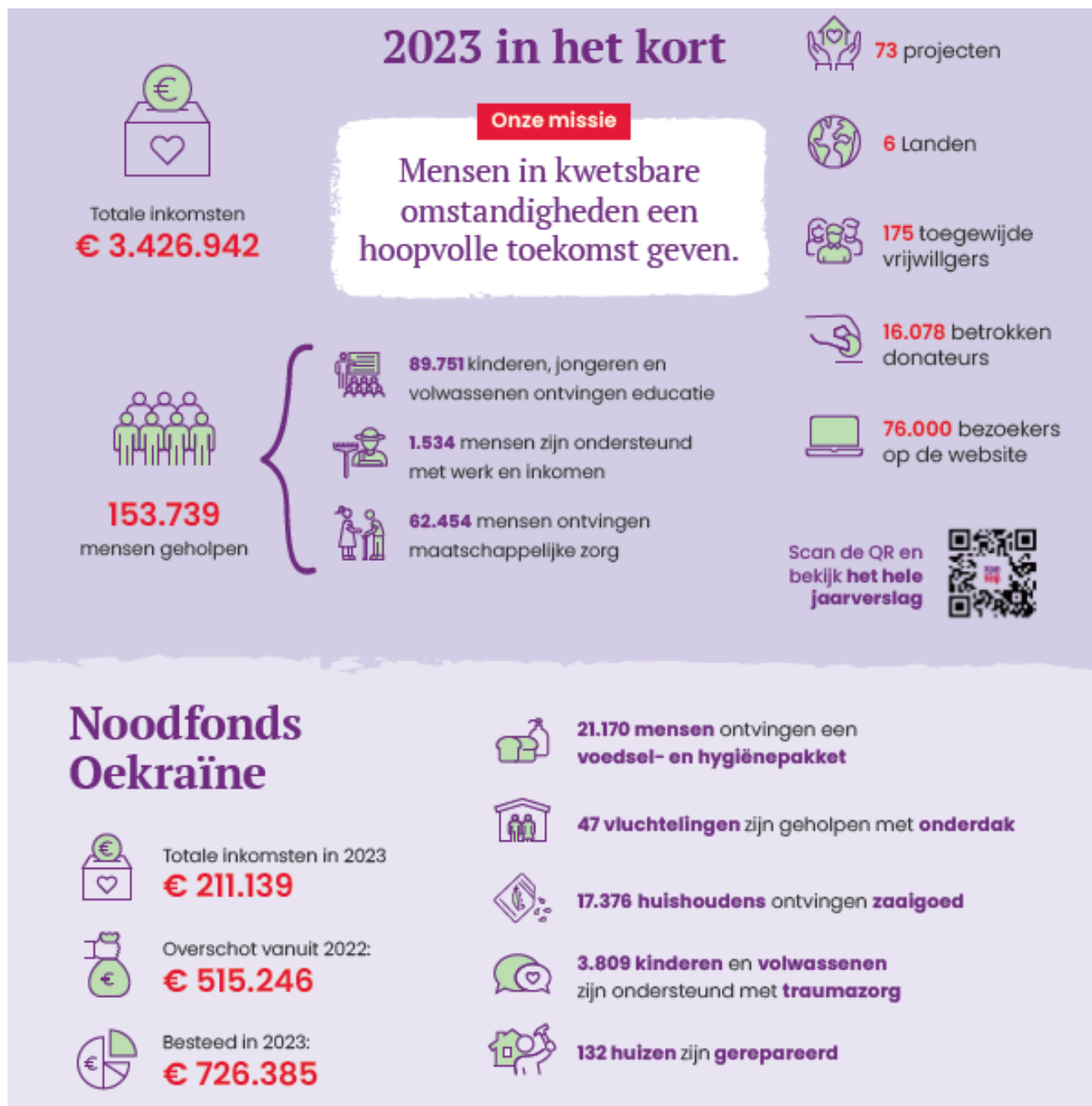
Als u uw hart opent voor de hongerigen, en de verdrukte ziel verzadigt, dan zal uw licht in de duisternis opgaan en uw donkerheid als de middag zijn. En de HEERE zal u voortdurend leiden.

Jesaja 58 vers 10 en 11a

In dit vertrouwen hopen en bidden wij, samen met u, tot een zegen te mogen zijn en hierin ook gezegend te worden!

Marc Holleman
Voorzitter

Samenvatting jaarverslag 2023

Hoofdstuk 1 Ontwikkeling naar zelfredzaamheid

1.1 Visie, missie en kernwaarden

De naam van de organisatie is gebaseerd op de geschiedenis uit de Bijbel die we lezen in Handelingen 16:9-10. Paulus kreeg 's nachts een visioen te zien: er stond een Macedonische man, die hem dringend vroeg: Kom over naar Macedonië en help ons! Nadat Paulus dit visioen gezien had, luisterde hij naar deze oproep, omdat hij wist dat God hem geroepen had aan de Macedoniërs het Evangelie te verkondigen.

'Geroepen om te dienen' is de slogan die de missie en christelijke roeping van de organisatie samenvat.

Visie

In deze gebroken wereld weten we ons vanuit de Bijbel geroepen om te dienen. God vraagt ons óm te zien naar de naasten die in kwetsbare omstandigheden leven.

Missie

Samen met lokale partnerorganisaties helpen wij onze naasten die in armoede leven om zich te ontwikkelen en een waardig bestaan te leiden. Daarbij hebben wij oog voor alle aspecten van het mens-zijn.

Kernboodschap

Mensen in kwetsbare omstandigheden een hoopvolle toekomst geven.

Kernwaarden

Vanuit onze visie en missie werken we vanuit de volgende kernwaarden:

Toegewijd

We werken met aandacht, zorg en hart in Gods Koninkrijk. We werken vanuit verantwoordelijkheidsbesef en gepassioneerde betrokkenheid op elkaar, de partners en de vrijwilligers. We zijn mensgericht en zijn gecommiteerd aan het afgesproken resultaat.

Ondernemend

Een ondernemende houding betekent dat we zaken aanpakken en verbeteren. Voortdurend nemen we initiatief, kijken we wat beter kan en hoe dat kan. We zien kansen voor efficiënter werken en verbetering en zetten deze kansen om in acties. Ook stimuleren we onze partners om kansen te zien voor organisatieontwikkeling om zo de impact van de hulp te vergroten. Door te werken aan ondernemerschap in de projecten werken we aan eigenaarschap.

Verbindend

Vanuit onze geschiedenis hebben we een sterke geestelijke verbondenheid met christenen en kerken die geleden hebben en nog lijden onder de gevolgen van het communisme.

We willen persoonlijke verbindingen tot stand brengen tussen mensen, onze partners,

generaties, kerken, christelijke organisaties en bedrijven, zowel in binnen- als buitenland.

Samenwerking met christelijke organisaties in Nederland is belangrijk voor meer impact van de hulpverlening.

1.2 Strategie

Kom over en help wil kwetsbare naasten helpen zich te ontwikkelen en hun zelfredzaamheid vergroten. De middelen die we daarvoor inzetten, zijn: educatie, inkomstengenererende activiteiten en maatschappelijke zorg. Hierin werken wij nauw samen met overheden, christelijke organisaties (ngo's), kerken en bedrijven, zowel in Nederland als in de landen waar we werken.

Ons werkgebied bevindt zich in de (ex-)communistische landen Albanië, Armenië, Georgië, Moldavië, Oekraïne en Oezbekistan.

1.3 Koersuitspraken

Vanuit de strategie richten we ons vanaf 2020 op de aandachtsgebieden educatie, inkomstengenererende activiteiten en maatschappelijke zorg.

Daarbij richten we ons op de volgende koersuitspraken:

- 'Ontwikkeling naar zelfredzaamheid' wordt de focus van Kom over en help, zowel in projecten als naar partners toe en qua budget.
- Kom over en help blijft samenwerken met lokale partners in de landen waar we nu werken, maar eventuele uitbreiding naar andere landen gaan we niet uit de weg. Kom over en help werkt in (ex-)communistische landen in Oost-Europa en Eurazië en blijft samenwerken met christelijke partners (kerken, niet-gouvernementele organisaties, bedrijven) die Bijbelse normen en waarden hanteren.
- De samenwerking met andere organisaties in Nederland wordt geïntensiveerd om de missie voor de lange termijn waar te maken.

1.4 Beleid rond noodhulp

Door de ontstane situatie in Oekraïne hebben wij ons in 2022 gebogen over de plek van noodhulp in onze strategie.

Kom over en help ziet zich genoodzaakt om ten tijde van een humanitaire ramp in een van de landen waar we werken, noodhulp te bieden. Ook dan zijn we geroepen om te dienen en vraagt God van ons óm te zien naar de naasten die in kwetsbare omstandigheden leven.

Noodhulp of humanitaire hulp is hulpverlening gericht op het redden van mensenlevens en het verlichten van menselijk lijden als gevolg van een humanitaire crisis, zoals een natuurramp of een gewapend conflict.

Noodhulp wordt bij voorkeur verleend via het bestaande lokale partnernetwerk van Kom over en help. Dat zijn betrouwbare partners met kennis van zaken en begrip voor de lokale context. Door hun jarenlange ervaring en aanwezigheid weten zij de meest kwetsbare mensen te bereiken, ook in tijden van crises. Het relatiebeheer met deze partners wordt geïntensiveerd tijdens een crisis, gericht op hun welzijn. Indien nodig kan er een tijdelijke samenwerking worden aangegaan met een noodhulppartner in het gebied. Dit mag echter niet ten koste gaan van het bestaande partnernetwerk van Kom over en help.

Hoofdstuk 2 Programma's en projecten

2.1 Ontwikkeling naar zelfredzaamheid

Om de kwetsbare naaste te helpen ontwikkelen naar zelfredzaamheid, maakt Kom over en help gebruik van drie interventiestrategieën, namelijk Educatie, Inkomstengenererende activiteiten en Maatschappelijke zorg. Beleidsbeïnvloeding en maatschappijopbouw zijn integrale onderdelen van deze interventiestrategieën.

Educatie

Educatie is een overkoepelende term en bestaat uit onderwijs, vorming en opvoeding. Het omvat een verscheidenheid aan activiteiten gericht op de emotionele, geestelijke, cognitieve en psychologische ontwikkeling van mensen. Kom over en help richt zich op het ondersteunen en bevorderen van educatie, zowel binnen scholen (formele educatie) als bij buitenschoolse activiteiten (informele educatie). In formele zin beogen we de toegang tot en de voltooiing van opleidingen van kinderen, jongeren en volwassenen op reguliere onderwijsinstellingen. In informele zin zijn we gericht op het ontwikkelen en verbeteren van sociale vaardigheden, sociale interactie, houding en gedrag.

Inkomstengenererende activiteiten

Inkomstengenererende activiteiten omvatten alle activiteiten die ondernomen worden door een individu of organisatie met het doel inkomsten te genereren, zodat zij in hun eigen (levens)onderhoud kunnen voorzien. Mogelijke activiteiten zijn het verstrekken van giften, leningen of microkredieten, het geven van trainingen over businessplannen of financieel beheer en het aanbieden van vakopleidingen. Kom over en help richt zich op het organiseren van inkomstengenererende activiteiten om zodoende de kwetsbare naaste te helpen ontwikkelen naar zelfredzaamheid.

Maatschappelijke zorg

Maatschappelijke zorg omvat allerlei vormen van verzorging en praktische hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen die extra ondersteuning nodig hebben vanwege hun leeftijd, beperking of omstandigheden. De zorg kan bestaan uit fysieke, emotionele of sociale ondersteuning en zowel tijdelijk als langdurig van aard zijn. Zo varieert het van het verstrekken van medicijnen en het geven van onderdak tot het bieden van een luisterend oor en het creëren van een netwerk.

Werkwijze

De projecten die Kom over en help ondersteunt, worden geselecteerd met behulp van een beoordelingsformulier. Criteria zijn onder andere de bijdrage aan ontwikkeling naar zelfredzaamheid en de aansluiting bij een of meerdere interventiestrategieën. Geaccordeerde projectvoorstellen die voldoen aan de criteria, worden opgenomen in de (meerjaren)begroting van Kom over en help. Gedurende de projectperiode vraagt Kom over en help haar partners om de projectresultaten te monitoren en daarover periodiek verslag uit te brengen, evenals over de bestedingen van de beschikbaar gestelde budgetten. Elk project wordt afgesloten met een uitgebreide evaluatie.

Kom over en help werkt samen met dertig verschillende partnerorganisaties in zes landen. Aangezien elke partnerorganisatie uniek is, verschilt de manier van samenwerken per

partnerorganisatie. De manier van samenwerken wordt gedifferentieerd toegepast, waarbij de kernwaarden toegewijd, ondernemend en verbindend centraal staan.

De oorlog in Oekraïne ging door in 2023. Daarom is er opnieuw noodhulp verleend in samenwerking met onze partnerorganisaties. In Armenië is noodhulp verleend aan mensen die moesten vluchten uit Nagorno-Karabach, als gevolg van de Azerbeidzjaanse militaire operatie en bestuurlijke overname van de regio.

Projectuitgaven per land en per interventiestrategie (€)

	Educatie	Inkomstengenererende activiteiten	Maatschappelijke zorg	Totaal
Albanië	€ 57.500	€ 179.296	€ 34.676	€ 271.472
Armenië	€ 88.604	€ 28.600	€ 85.000	€ 202.204
Georgië	€ 217.953	€ 60.000	€ 62.000	€ 339.953
Moldavië	€ 353.074	€ 287.510	€ 82.437	€ 723.021
Nederland	€ 0	€ 78.823	€ 0	€ 78.823
Oekraïne	€ 714.839	€ 50.611	€ 646.021	€ 1.411.471
Oezbekistan	€ 117.260	€ 68.000	€ 0	€ 185.260
Totaal	€ 1.549.230	€ 752.840	€ 910.134	€ 3.212.204

Opmerkingen:

1. De hiergenoemde bedragen zijn exclusief toegerekende kosten.
2. In dit overzicht zijn ook de uitgaven voor noodhulp in Oekraïne en Armenië opgenomen. In 2023 is in totaal € 639.380 uitgegeven aan noodhulp in Oekraïne en € 60.000 aan noodhulp in Armenië.
3. De projectuitgaven in Nederland hebben betrekking op voorbereiding en ontwikkeling van een gezamenlijke entiteit met Dorcas, in het kader van het creëren van social impact door het investeren in lokale midden- en kleinbedrijven in Oost-Europa.

2.2 Educatie

Onder de interventiestrategie Educatie vallen verschillende projecten gericht op het ondersteunen en bevorderen van onderwijs, vorming en opvoeding van kinderen, jongeren én volwassenen. Een groot deel van deze projecten bestaat uit dagopvangcentra, waar kinderen huiswerkbegeleiding, Bijbelonderwijs, een warme maaltijd en psychosociale ondersteuning krijgen. De sociale vaardigheden van duizenden kinderen en jongeren in alle zes de landen waar Kom over en help werkt, zijn daardoor verbeterd en hun gedrag ten opzichte van andere kinderen is positief veranderd. In Oezbekistan worden bijvoorbeeld sport- en spelactiviteiten ingezet om kwetsbare jongeren te helpen ontwikkelen op fysiek én mentaal vlak. Daardoor verbetert hun (mentale) gezondheid en leren ze vaardigheden die van belang zijn voor hun toekomst. Bovendien horen ze tijdens deze activiteiten over het Evangelie.

In Oekraïne en Albanië worden verschillende rehabilitatiecentra voor mensen met een verslaving ondersteund. Door de begeleiding die deze mannen en vrouwen in de centra krijgen, worden zij in staat gesteld om weer een zelfstandig leven op te bouwen in de maatschappij, zónder verslaving. Ook in de opvanghuizen voor (jonge) moeders met kinderen wordt toegewerkt naar zelfredzaamheid. Zij volgen, naast de dagelijkse zorg en ondersteuning die ze

ontvangen, ouderschapstrainingen en doen praktische vaardigheden op, zoals koken en omgaan met geld. Verschillenden van hen wonen inmiddels zelfstandig, anderen vervolgen het traject in het centrum.

In Armenië hebben acht vrouwen een naaicursus kunnen volgen en acht anderen een bakkerstraining. Als gevolg van de cursus zijn zij bekwame en deskundige specialisten geworden die, met de nieuw opgedane kennis en vaardigheden, in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien.

In Moldavië ontvangen pleeggezinnen financiële steun voor elk pleegkind dat ze opvangen. Deze steun heeft impact op het leven en de gezondheid van de pleegkinderen. Gezinnen en kinderen hebben toegang tot medische diensten en ze worden geholpen om toegang te krijgen bij onderwijsprogramma's. Daarnaast kregen dertig gezinnen de mogelijkheid om met een inkomstengenererende activiteit hun financiële status te verbeteren en te zorgen voor meer stabiliteit in het gezin.

In Oekraïne is een online trainingsplatform ontwikkeld in samenwerking met Dorcas International, het CPOE (Christelijk Platform Oost-Europa) en onze partnerorganisatie ILDC (International Leadership and Development Center). Dit platform biedt toegang tot trainingen van hoge kwaliteit voor kinderverzorgers en andere (zorg)professionals. Gedurende 2023 zijn er vijf trainingen ontwikkeld en geüpload op het platform, bijvoorbeeld de training 'From risk to resilience: working with families in crisis'. Het trainingsaanbod wordt de komende jaren uitgebreid. Inmiddels zijn meer dan honderd mensen gestart met het volgen van een online training.

In 2023 heeft Kom over en help 38 projecten ondersteund binnen deze interventiestrategie en zijn in totaal 89.751 mensen geholpen.

Aantal mensen geholpen op het gebied van educatie

	Indicator	Realisatie
Albanië	2.560	2.982
Armenië	476	1.423
Georgië	203	464
Moldavië	3.478	3.226
Oekraïne	46.188	80.846
Oezbekistan	780	810
Totaal	53.685	89.751

2.3 Inkomstengenererende activiteiten

Binnen de interventiestrategie Inkomstengenererende activiteiten worden projecten ondersteund met het doel om individuen, families en gemeenschappen te helpen ontwikkelen naar zelfredzaamheid.

In Albanië worden in de regio's Tropojë en Korçë door een geïntegreerde aanpak kinderen uit kwetsbare families ondersteund met naschoolse opvang en onderwijs. Deze families worden daarnaast geholpen met het opbouwen van (levens)vaardigheden, werkgelegenheid en

zelfstandig ondernemerschap. In Tropoljė hebben meer dan honderd huishoudens materiële en sociale steun ontvangen om kleine inkomstengenererende activiteiten te starten.

In Oezbekistan is een koffiebar gestart om hiermee inkomen te genereren voor de lopende projecten. Er is gebrek aan onderwijs en werkgelegenheid voor de jongere generatie, vooral voor jongeren uit sociaal kwetsbare groepen. Met dit project worden jongeren geholpen om professionele vaardigheden op te doen in de koffie-industrie. Ook worden ze aan een baan geholpen.

In Georgië is de ontwikkeling van het varkensbedrijf voortgezet, in samenwerking met World Partners en een lokale partnerorganisatie. De fundering van het bedrijf is gelegd en de eerste inkomsten vanuit de maisteelt zijn ontvangen. Helaas heeft de bouw van de varkensstal vertraging opgelopen; deze zal in 2024 worden gerealiseerd. Het bedrijf beoogt een blijvend effect te hebben op de gemeenschap door het verbeteren van lokaal ondernemerschap en de werkgelegenheid, terwijl ook gezinnen worden versterkt met een duurzaam inkomen. Tegelijk genereert het inkomsten voor kerkelijke activiteiten en sociale projecten in de regio.

In 2023 heeft Kom over en help 17 projecten ondersteund binnen de interventiestrategie Inkomstengenererende activiteiten. Daarmee zijn in totaal 1.534 mensen geholpen.

Aantal mensen geholpen op het gebied van inkomsten generende activiteiten

	Indicator	Realisatie
Albanië	1.203	1.250
Armenië	25	26
Georgië	0	1
Moldavië	0	250
Oekraïne	120	4
Oezbekistan	3	3
Totaal	1.351	1.534

2.4 Maatschappelijke zorg

De interventiestrategie Maatschappelijke zorg omvat allerlei projecten gericht op de meest kwetsbaren in de samenleving. Door het ontbreken van een sociaal vangnet, zijn veel van hen op zichzelf aangewezen. Hoewel maatschappelijke zorg lang niet altijd een oplossing is voor de complexe problemen waar zij mee te maken hebben, maakt het wel degelijk verschil. (Sociaal) isolement wordt doorbroken, honger wordt gestild en acute gezondheidsproblemen worden verholpen door het verstrekken van medicijnen en de juiste zorg.

Gratis vervoer geeft ouderen in Moldavië toegang tot gezondheidszorg. De (thuis)zorg en aandacht die zij ontvangen, verbetert hun fysieke én mentale gezondheid. In Albanië krijgen kinderen met een beperking spraakles en ergotherapie, waardoor zij hun vaardigheden kunnen verbeteren.

Honderden gezinnen in Georgië, Armenië en Albanië ontvangen voedsel- en zorgpakketten om te voorzien in hun dagelijkse levensbehoeften. Velen van hen worden in contact gebracht met sociaal en kerkelijk werkers, waardoor ze opgenomen werden in een netwerk en bijvoorbeeld geholpen werden met het aanvragen van subsidie of identiteitsbewijzen. De bezoeken van sociaal werkers en vrijwilligers zijn voor veel gezinnen een baken van licht en een bron van hoop.

In Oekraïne en Armenië is noodhulp verleend aan vluchtelingen die huis en haard hebben moeten verlaten. Zij werden opgevangen en voorzien van de nodige kleding, voedsel en andere materialen. In Oekraïne zijn tientallen huizen gerepareerd die beschadigd waren door de oorlog. In beide landen was er in 2023 veel aandacht voor psychosociale zorg en traumaverwerking.

In totaal heeft Kom over en help in 2023 27 projecten ondersteund binnen de interventiestrategie Maatschappelijke zorg. Op dat gebied zijn in totaal 62.454 mensen geholpen.

Aantal mensen geholpen op het gebied van maatschappelijke zorg

	Indicator	Realisatie
Albanië	532	425
Armenië	3.970	525
Georgië	268	167
Moldavië	43.000	95
Oekraïne	58.943	61.242
Oezbekistan	0	0
Totaal	106.713	62.454

Hoofdstuk 3 Organisatie

3.1 Samenwerking met organisaties in Nederland

Samenwerking met andere organisaties is voor Kom over en help een van de strategische uitgangspunten. Deze samenwerking wordt de komende jaren geïntensiveerd, om de missie voor de lange termijn waar te kunnen maken. In 2023 is de samenwerking tussen Kom over en help en Dorcas gecontinueerd en geïntensiveerd. Zo is verder gewerkt aan het voornemen om met Dorcas samen te werken op het gebied van ontwikkeling van het maatschappelijk middenveld met sociale impact. Dat zal in 2024 leiden tot de oprichting van de coöperatie SharInvest en SIED Management B.V.

Kom over en help is mede-initiatiefnemer van het Christelijk Platform Oost-Europa (CPOE). Dit platform beoogt samenwerking en afstemming van organisaties, comités en werkgroepen die in Oost-Europa werkzaam zijn op het gebied van diaconaat en ontwikkelingssamenwerking. De directeur van Kom over en help, Gerben Heldoorn, participeert in de stuurgroep. Ook zijn diverse medewerkers van Kom over en help betrokken bij werkgroepen van het CPOE: Anne Bal is betrokken bij de werkgroep Kindontwikkeling, Gerieke Barreveld is lid van de werkgroep Oekraïne.

De samenwerking binnen Prisma richt zich op bezinning op zending, diaconaat en ontwikkelingssamenwerking, (politieke) lobby en fondsenwerving. Er is meegewerkt aan een gezamenlijke bijlage bij het Nederlands Dagblad. Gerben Heldoorn, directeur van Kom over en help, is lid van het bestuur van Prisma.

Kom over en help werkt samen met kerkelijke deputaatschappen (binnen de Gereformeerde Gemeenten (in Nederland) en de Christelijke Gereformeerde Kerken), EO Metterdaad en zorgorganisaties voor mensen met een beperking.

Ook is er een mooie samenwerking tot stand gekomen onder de titel 'Actie voor Oekraïne'. In dit initiatief werken we samen met de stichtingen OGO (Ondersteuning Gereformeerd Onderwijs Oost-Europa), Vrienden van Zjtomir en CRR (Christian Refugee Relief).

3.2 Organisatie

Kom over en help werkt samen met overheden, christelijke organisaties (ngo's), kerken en bedrijven, zowel in Nederland als in de landen waar we werken. Samenwerking vindt plaats op basis van een gedeelde christelijke visie, gaat uit van gelijkwaardigheid en wederkerigheid en heeft als doel mensen in kwetsbare omstandigheden een hoopvolle toekomst geven.

Kom over en help werkt samen met partners die de christelijke missie om de naaste te dienen van harte delen en uitdragen. Christelijke ngo's werken vaak samen met lokale kerken en overheden of worden gestimuleerd dat (meer) te doen. Ook vindt er voortdurend onderlinge afstemming plaats over het te voeren beleid van zowel partners als Kom over en help. Kom over en help en haar partners hechten waarde aan betrouwbaarheid en (financiële) transparantie. Ook expertise is belangrijk voor beide partijen. Kom over en help en haar partners leren veel van elkaar. Kom over en help investeert ook voortdurend in de versterking van de kwaliteit en manier van werken van de partnerorganisaties, om zo de impact van de hulp te vergroten.

In 2023 zijn werkbezoeken afgelegd naar Oezbekistan, Albanië, Moldavië, Georgië, Oekraïne en Armenië. Verder zijn er opnieuw online partnermeetings georganiseerd, onder andere rond de christelijke feestdagen.

3.3 Medewerkers

Een gedreven team voert de dagelijkse werkzaamheden uit. Per 31 december 2023 was de arbeidsomvang 7,4 fte voor vaste medewerkers en 0,5 fte over medewerkers die als zzp'er voor Kom over en help werken.

Gerieke Barreveld, Anne Bal en Gerben Heldoorn vormen het deelteam Programma's. Zij onderhouden de contacten met de partnerorganisaties.

Het deelteam Communicatie en Fondsenwerving bestaat uit vier medewerkers: Laurens Sok (beleidsmedewerker), André Zoutewelle (relatiebeheerder zakelijke markt), Nelleke Boonzaaijer (medewerker communicatie en fondsenwerving) en Leonie van Dongen (medewerker office support).

Monica Burger werkt als vrijwilligerscoördinator. André Haase is controller, Corrie de Koning is administratief medewerker en Marianne van Strien is applicatiebeheerder.

Directeur Gerben Heldoorn is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het kantoor. Naast zijn werkzaamheden voor Kom over en help is hij fractievoorzitter van SGP Woudenberg en lid van de evangelisatiecommissie van de Gereformeerde Gemeente te Amersfoort.

Binnen het team van Kom over en help is veel aandacht voor eigen verantwoordelijkheid. Tegelijk is goede samenwerking en synergie belangrijk om te werken aan de doelen van onze organisatie, zodat we concreet gestalte geven aan onze kernwaarden: toegewijd, ondernemend en verbindend.

Sinds 2013 is er een externe vertrouwenspersoon. Ook in 2023 was er voor hem geen aanleiding om in actie te komen. Er is een nieuwe klachtenregeling vastgesteld.

Kom over en help hanteert voor de medewerkers de arbeidsvoorwaarden van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN), met enkele aanvullingen en kleine wijzigingen. De medewerkers worden beloond op basis van een functiewaarderingssysteem en de salarisschalen behorend bij deze arbeidsvoorwaardenregeling.

Het bestuur van de stichting heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Bij de vaststelling van het beleid is voor de functiewaardering gebruikgemaakt van de zogenaamde ODRP-methode, een specifiek op de overheid gerichte methode.

Het bezoldigingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd.

De totale salariskosten van de directeur bedroegen in 2023 € 105.660 (inclusief werkgeversdeel sociale lasten en pensioenlasten). Er bestaat geen bonusregeling. Uitgangspunt voor de beloningstoets is de zogenoemde 'Basis Score voor Directiefuncties' (BSD-score) binnen de Regeling beloning directeurs van goededoelenorganisaties.

Voor Kom over en help is de BSD-score bepaald op 345 punten. Het bruto jaarinkomen (€ 84.337) van de directeur is in 2023 ruim lager dan het van toepassing zijnde maximum (€ 108.255). Kom over en help voldoet daarmee aan de beloningsregeling voor goededoelenorganisaties.

Ter afsluiting nog enkele personele gegevens:

Het ziektepercentage was in 2023 laag, namelijk 1,9% (2022: 1,3%, 2021: 1,9%, 2020: 1,3%, 2019: 8,9%). Per 31 december 2023 was de gemiddelde leeftijd van de medewerkers 37,6 jaar (in 2022: 37,5 jaar, 2021: 39,5 jaar, 2020: 40,4 jaar, 2019: 43,6 jaar).

3.4 Vrijwilligers

De inzet van onze vrijwilligers getuigt van grote betrokkenheid en wordt zeer gewaardeerd. We hebben ongeveer 185 vrijwilligers.

De vrijwilligers doen zeer divers werk. Een paar voorbeelden van wat zij doen: het verwerken van wijzigingen in de donateursadministratie, het inzamelen van kleding, het organiseren van activiteiten en het maken van foto's en video's.

Het is belangrijk om elke vrijwilliger te kennen, zodat deze op de juiste plaats en op het juiste moment kan worden ingezet, en zodat ook elke vrijwilliger adequate ondersteuning kan worden geboden. Er is een vrijwilligerscoördinator die deze taak, samen met het team, vervult.

3.5 Bestuur

De verantwoordelijkheden en taken van het bestuur van Kom over en help zijn vastgelegd in een bestuursstatuut. Het bestuur is volgens het bestuursstatuut het beleidsvaststellend en toezichthoudend orgaan. In de statuten zijn clausules opgenomen die functievermenging en afhankelijkheidsconflicten voorkomen, conform de CBF-richtlijnen. In 2021 heeft een bestuursevaluatie plaatsgevonden onder leiding van een extern consultant. In 2023 heeft er een zelfevaluatie plaatsgevonden over het collectief functioneren van het bestuur en rond bestuursleden die voor een nieuwe termijn beschikbaar waren. Ook is in 2023 afscheid genomen van de heer A.P. (Ton) de Jong. Zijn maximale bestuurstermijn was verstreken. Hij is opgevolgd door de heer A.J. (Aart-Jan) van der Wekken.

De directeur wordt bijgestaan door een aantal adviescommissies, zoals de beleidscommissie, de financiële commissie, de commissie samenwerking met andere organisaties en de personeelscommissie.

Op 31 december 2023 was de samenstelling van het bestuur als volgt:

- T.M. (Marc) Holleman, voorzitter
Eigenaar Drieklomp Financieel Adviseurs.
- Drs. J.M. (Jan-Marc) Stam CPC, secretaris
Director Finance & Control bij stichting ZOA, diaken Hervormde Gemeente te Veenendaal en lid commissie Toetsing van de GZB.

- F.J. van den Bunt, penningmeester
Vervroegd pensioen, zzp'er fondsenwerving USA, beheerder Inloophuis Bij Elim Amersfoort, lid team Op Tijd Erbij Amersfoort, secretaris SGP-afdeling Leusden, budgetcoach en vrijwilliger ANWB AutoMaatje Leusden.
- J. (Jaap) van Dam, lid
Zelfstandig communicatieadviseur, voorzitter Jeugdraad Hervormde Gemeente Woudenberg.
- E.M. (Ellen) van den Hil MPH, lid
Programma-manager Leger des Heils, bestuurslid TAK Foundation (Kenia), lid van adviescommissie Effata (Nigeria/Guinee-Bissau), lid van de zendingscommissie PKN Sliedrecht, bestuurslid Van Rijswijk Fonds.
- Mr. dr. M.P. (Maria) de Jong-de Kruijf, lid
Universitair docent Jeugdrecht Universiteit Leiden, juridisch adviseur jeugdbescherming bij het ministerie van Justitie en Veiligheid, lid raad van toezicht Driestar-Wartburg en secretaris klachtencommissie Eleos.
- Drs. A.J. (Aart-Jan) van der Wekken, lid
IT-programmamanager, lid deputaatschap voortijdige ambtsbeëindiging predikanten Christelijke Gereformeerde Kerken, penningmeester Christelijk Gereformeerd Beraad, lid van de regiegroep 'Crisis' van de Christelijke Gereformeerde Kerken en Lid Raad van Toezicht van de Theologische Universiteit Apeldoorn.

3.6 Comité van aanbeveling

Het comité van aanbeveling bestond op 31 december 2023 uit de volgende personen:

ds. G.J. Baan, Mijnsheerenland; ds. G. Gerritsen, Barneveld; ds. J. Joppe, Barneveld; ds. M. Krijgsman, De Beek-Uddel, ds. E. van den Noort, Nijkerk; ds. H. Polinder, Urk.

Hoofdstuk 4 Financiële resultaten, financieel beleid en maatschappelijke waarden en eisen

4.1 Resultaten 2023

Realisatie 2023 versus begroting 2023

Het saldo van de staat van baten en lasten over 2023 is € 977.848 negatief, terwijl een saldo van € 1.085.000 negatief was begroot.

De som van de baten in 2023 – inclusief de financiële baten en lasten – is € 363.137 lager dan begroot. De som van de lasten in 2023 is € 470.289 lager dan begroot.

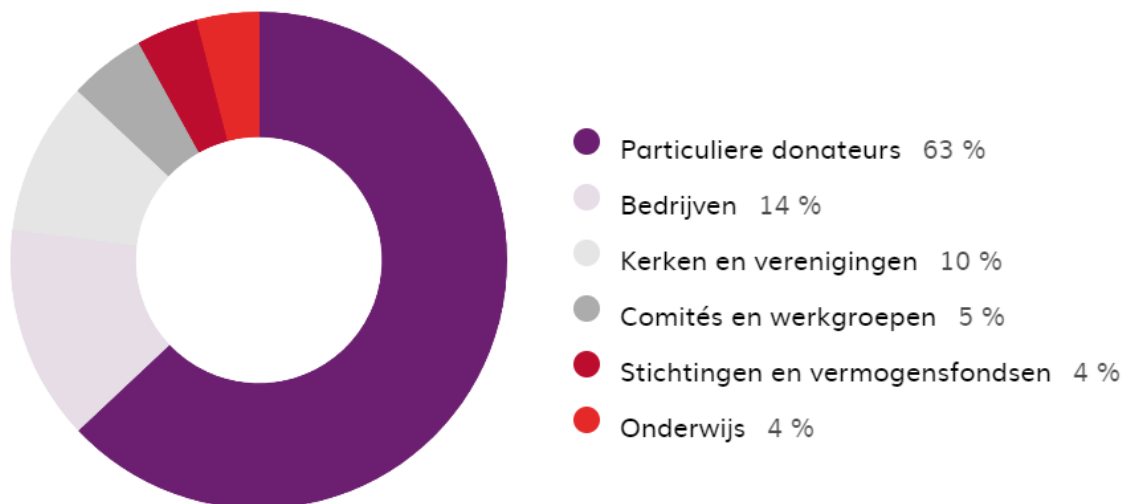
Realisatie 2023 versus realisatie 2022

Als gevolg van de baten noodfonds Oekraïne waren de opbrengsten in 2022 fors hoger dan in 2023. Als we de baten noodfonds Oekraïne 2022 buiten beschouwing laten, dan waren de baten over 2023 € 114.655 hoger dan over 2022.

We zijn de Heere God dankbaar voor de vele en royaal ontvangen gelden in 2023 en voor het feit dat wij daardoor – in vertrouwen op en afhankelijkheid van Hem – onze naasten in de landen waar we werken opnieuw hebben mogen dienen en bemoedigen in woord en daad.

Het volgende overzicht laat de verdeling in doelgroepen zien van de algemene giften. De algemene giften betreffen de geworven baten exclusief nalatenschappen, baten van EO Metterdaad en baten in natura (zoals verkoop kleding).

Algemene giften 2023

Doelgroep	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Particuliere donateurs	1.957.872	1.885.000	2.764.958
Bedrijven	447.289	615.000	839.529
Kerken en verenigingen	307.169	250.000	692.762
Comités en werkgroepen	150.639	150.000	179.731
Stichtingen en vermogensfondsen	111.002	180.000	428.296
Onderwijs	133.850	80.000	205.521
Totaal	3.107.821	3.160.000	5.110.797
Comités en werkgroepen			
Vino si Vezi (Kom en Zie) te Woudenberg	60.000	60.000	88.000
Vrienden van Zhitomir te Sliedrecht	28.000	30.000	28.000
Werkgroep Bunschoten	45.639	42.500	52.802
Plaatselijk comité Alblasserdam	17.000	16.000	8.000
Overige	0	1.500	2.929
Totaal	150.639	150.000	179.731

Realisatie 2023 versus begroting 2023

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
Baten			
Particuliere donateurs	1.957.872	1.885.000	72.872
Nalatenschappen	31.784	90.000	-58.216
Bedrijven	447.289	615.000	-167.711
Andere organisaties zonder winststreven	888.535	1.090.000	-201.465
Verkoop kleding	101.462	120.000	-18.538
Totaal	3.426.942	3.800.000	-373.058
Lasten			
Besteed aan programma's	3.931.748	4.409.874	-478.126
Wervingskosten	336.785	326.626	10.159
Kosten beheer en administratie	146.178	148.500	-2.322
Totaal	4.414.711	4.885.000	-470.289
Financiële baten en lasten	9.921	0	9.921
Saldo van baten en lasten	-977.848	-1.085.000	107.152

- De geplande bestedingen zijn hoofdzakelijk allemaal uitgevoerd.
- De kosten van bewustwording en werving zijn licht hoger dan begroot, met name door de kosten van fondswerving voor noodhulp.
- De kosten voor beheer en administratie (waaronder de loonkosten) zijn lager dan begroot.

4.2 Ratio's bestedingen en kosten

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
a. Wervingsratio			
Wervingskosten in % van de geworven baten	10,1%	8,9%	4,9%
b. Bestedingsratio baten (bruto)			
Bestedingen aan de doelstelling in % van de totale baten (inclusief toerekening van kosten)	97,6%	90,2%	84,3%
c. Bestedingsratio baten (netto)			
Bestedingen aan de doelstelling in % van de totale baten (exclusief toerekening van kosten)	84,0%	78,4%	74,7%
d. Bestedingsratio lasten			
Bestedingen aan de doelstelling in % van de totale lasten	89,1%	90,3%	91,1%
e. Ratio kosten beheer en administratie			
Kosten beheer en administratie in % van de totale lasten	3,3%	3,0%	2,8%

Toelichting

- De wervingsratio ligt hoger dan begroot, met name omdat de baten lager zijn dan begroot. Over 2022 was de ratio beduidend lager als gevolg van de fors hogere baten noodfonds Oekraïne.
- De bestedingsratio's baten (bruto en netto) zijn beduidend hoger dan de begroting én dan in 2022, aangezien er in 2023 relatief veel programmabestedingen zijn gedaan, ten laste van zowel nog aanwezige bestemmingsfondsen als ten laste van de bestemmingsreserve projecten.
- De bestedingsratio lasten ligt in lijn met de begroting en voorgaand jaar.
- De ratio kosten beheer en administratie is ten opzichte van de begroting en 2022 met name toegenomen als gevolg van lagere baten.

4.3 Beleid voor reserves en fondsen

Het beleid is erop gericht de reserves en fondsen zo laag mogelijk te houden. Immers, giften worden gegeven om te besteden. Daarnaast dienen uiteraard wel voldoende reserves te worden aangehouden in verband met de continuïteit van de organisatie.

Voor de baten uit nalatenschappen geldt verder dat deze - bij grotere bedragen - pas besteed kunnen worden na bijschrijving op de bankrekening. Dit ter voorkoming van een liquiditeitsprobleem. Totdat de besteding kan plaatsvinden, maken deze baten deel uit van de continuïteitsreserve.

4.4 Beleggingsbeleid

Het beleid is erop gericht het saldo liquide middelen zo laag mogelijk te houden. Van de giften van particuliere donateurs wordt jaarlijks rond 50% in het vierde kwartaal, en daarvan weer circa 50% in de maand december, ontvangen. Vandaar dat het saldo per jaareinde een minder goede afspiegeling geeft van het werkelijke verloop van de liquide middelen gedurende het jaar.

Het bestuur heeft in 2007 het volgende beleid vastgesteld:

1. Gelden mogen niet worden belegd, maar uitsluitend zonder risico worden uitgezet op lopende rekeningen, spaarrekeningen en kortlopende termijndeposito's en dergelijke. In het kader van de depositogarantieregeling zijn spaartegoeden gegarandeerd tot € 100.000 per bank.
2. Gelden mogen, gerekend naar de situatie per 1 januari van een jaar, maximaal voor 60% en maximaal voor een periode van één jaar worden vastgezet; de overige gelden dienen direct opvraagbaar te zijn.

Alle geldmiddelen staan op bankrekeningen die direct opvraagbaar zijn.

4.5 Projectbestedingen: rapportage en controle

Er is controle op de bestedingen van de projectgelden die de lokale partnerorganisaties ontvangen. Hierbij zijn de centrale vragen: worden de doelgroepen bereikt en worden de doelen behaald zoals overeengekomen? De controleprocessen worden vastgelegd, er wordt gerapporteerd, er worden audits gedaan en ontvangers van hulp worden bezocht. Als partners meer dan € 20.000 ontvangen, is een externe audit per jaar vereist.

Hoofdregel is dat de gelden per bank rechtstreeks aan de betrokken partners worden overgemaakt. Als dit niet veilig is, wordt gebruikgemaakt van andere partijen die zorgen voor betaling. Een laatste optie is dat de gelden, rekening houdend met de geldende (douane)regels, contant worden betaald. Aan de hand van rapportageformulieren leggen de partners aan Kom over en help verantwoording af over de besteding van de ontvangen hulp. Periodieke controle ter plaatse geeft zicht op de uitvoering en de voortgang van de hulpverlening. Impactmeting, waarbij overleg met de hulpontvangers plaatsvindt, geeft inzicht in de effectiviteit van de hulp. Er is jaarlijks financiële controle bij partnerorganisaties door externe audits. Op deze manier is het mogelijk om verantwoording af te leggen aan donateurs en fondsen.

Bij nieuwe projectaanvragen door partners wordt getoetst of deze binnen de kaders van het beleid, de kwaliteitscriteria en de begroting passen. Het aangaan van samenwerking met nieuwe partners vindt plaats op basis van partnercriteria en kan alleen na bestuursbesluit.

Kom over en help blijft, samen met haar partners, werken aan kwaliteitsontwikkeling. Het gaat daarbij vooral om de effectiviteit en de impact van de hulpverlening.

Vanaf 2020 is er meer differentiatie toegepast bij de verschillende partners, mede op basis van de uitkomsten van de evaluatietool voor organisatieontwikkeling. Zo is er onderscheid gemaakt in de rapportagefrequentie en de begeleiding bij organisatieontwikkeling.

4.6 Intern beheerssysteem

Er is een interne controlefunctionaris aangesteld, die de geldende procedures en richtlijnen van de belangrijkste en kritische processen binnen de financieel-administratieve organisatie toetst op werking en uitvoering. De processen zijn vastgelegd in het Handboek Administratieve Organisatie en Interne Controle (AO/IC).

In 2023 zijn alle onderdelen uit het handboek gecontroleerd, waaronder:

- Xperiereizen en scholenacties;
- periodieke giften en specifieke toezeggingen;
- projectaanvragen;
- controle en registratie van bestede gelden;
- financiële rapportages;
- kosten en inkopen;
- nalatenschappen;
- incasso's;
- geldbestellingen;
- contante uitgaven en opmaak kas;
- bankbetalingen naar de landen waar we werken.

4.7 Risicomanagement en rapportage

Het bestuur houdt toezicht op de uitvoering van het beleid. Interne controle en de (half)jaarlijkse controle door de accountant borgen de betrouwbaarheid van de uitvoering van de procedures, de vastlegging en verwerking van de ontvangsten en giften, en juiste verantwoording van de bestedingen. Bij de beleidsuitvoering spelen risico's op het gebied van onder andere financiën, strategie, imago, bestedingen, fondsenwerving en toezicht een belangrijke rol. Een tijdige signalering is van groot belang. Maandelijks wordt er een overzicht van de inkomsten gemaakt. Dit wordt gedeeld met het team en het bestuur. Per halfjaar worden de projectrapportages in het deelteam Programma's besproken aan de hand van een monitoringsplan en de parallel lopende financiële rapportages. Analyse van de gegevens kan aanleiding zijn tot beleidsaanpassing. Er is een uitgebreide risicoanalyse gemaakt voor onder andere de onderwerpen: baten, personeel, fraude en corruptie, en imago, inclusief een financiële vertaling van die risico's.

Op basis van de risicoanalyse wordt jaarlijks de hoogte van de continuïteitsreserve beoordeeld en bepaald. Als belangrijkste risicogebieden en genomen beheersmaatregelen zijn te noemen:

- Inkomstendaling. Risico: minder inkomsten, aanpassen van de begroting. De kans daarop is gemiddeld, de impact groot. Genomen beheersmaatregelen: beleid fondsenwerving, maandelijkse inkomstenanalyse, minder toezeggen aan partners dan begroot, besteding van werkbudgetten uitstellen.
- Imagoschade. Risico: verlies van donoren. De kans daarop is gering, de impact groot. Genomen beheersmaatregelen: bewaken identiteit, transparantie, keurmerk, communicatiebeleid, klachtenprocedure.
- Partners. Risico: doelgroep wordt niet bereikt, fraude. De kans daarop is gemiddeld, de impact groot. Genomen beheersmaatregelen: beoordelen van de partner vooraf, jaarlijkse evaluatie van de projecten zowel inhoudelijk als financieel, eis van externe audit bij partners, jaarlijkse werkbezoeken.

4.8 Certificaat Erkend Goed Doel

In 2016 is de Erkenningregeling Goede Doelen ingevoerd. Donateurs en andere publieke belanghebbenden kunnen daarmee in één oogopslag zien of er voldaan wordt aan alle kwaliteitseisen en of de zaken op orde zijn. Het CBF is de onafhankelijke toezichthouder en controleert of goededoelenorganisaties zich houden aan de normen van de Erkenningregeling. Kom over en help heeft de CBF-erkenning: "De werving voor en besteding van fondsen bij stichting Kom over en help voldoet aan normen van de Erkenningregeling. De stichting mag zich 'Erkend Goed Doel' noemen", aldus het certificaat. Het hebben van een erkenning is een voorwaarde voor het lidmaatschap van Goede Doelen Nederland. Jaarlijks vindt een controle plaats door het CBF. In het verslagjaar is de erkenning van Kom over en help voor vier jaar gecontinueerd.

Kom over en help heeft de principes en eisen van goed bestuur en governance die Goede Doelen Nederland voorschrijft, in meerdere statuten, gedragscodes, richtlijnen en procedures vastgelegd en verankerd. De belangrijkste daarvan zijn openbaar en zichtbaar op de website.

4.9 Maatschappelijke waarden en eisen

Kom over en help heeft een maatschappelijke missie en doelstelling met het dienen van de kwetsbare naasten.

Daarnaast wordt bij de uitvoering en besteding bewust ingezet op maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering. In het verleden is besloten tot verdere digitalisering, minder papierverbruik en aanschaf van ledverlichting.

Verder wordt veel gebruikte kleding ingezameld, die wordt doorverkocht aan opkopers in Nederland.

Medio 2018 is de Algemene Verordening Gegevensverwerking (AVG) in werking getreden, een privacywet die geldt in de hele Europese Unie. Kom over en help is AVG-proof: ze voldoet aan de wettelijke eisen. Het databeveiligingsbeleid is geactualiseerd en vastgelegd in een protocol. Een privacystatement zorgt voor de rechten van alle betrokkenen waarvan persoonsgegevens worden verwerkt.

Een laatste element ziet op de nieuwe eisen van het CBF rond integriteit en grensoverschrijdend gedrag. Dit heeft geresulteerd in het integriteitsbeleid in 2020.

Er is een interne vertrouwenspersoon en een externe klachtencommissie, samen met andere Prisma-leden. Ook richting partnerorganisaties en als het gaat om reizen in het buitenland zijn op dit punt afspraken gemaakt.

Hoofdstuk 5 De achterban

Geroepen om te dienen. Vanuit deze visie werken we, samen met lokale partnerorganisaties, al 50 jaar in diverse landen in Oost-Europa. We helpen onze naasten die in armoede leven om zich te ontwikkelen en een waardig bestaan te leiden. Dit doen we door hun zelfredzaamheid te vergroten.

We zijn onze trouwe donateurs erg dankbaar voor hun warme betrokkenheid die vorm krijgt in gebed en giften. Daardoor konden we ook in het afgelopen jaar weer het verschil maken in het leven van veel mensen. Maar een relatie verdient ook onderhoud. Hiervoor ondernemen we verschillende activiteiten die we in dit hoofdstuk graag delen.

De oorlog in Oekraïne is ruim twee jaar realiteit. Vanuit het noodfonds Oekraïne financieren we diverse noodhulpprojecten om het zwaar getroffen land op te bouwen. Ook ontvangen inwoners psychosociale hulp bij de verwerking van de vele heftige gebeurtenissen. Voor het eerst hebben we in het afgelopen jaar een online bezinningsmoment georganiseerd dat compleet in het teken stond van '1 jaar oorlog in Oekraïne'. Uniek hierbij was dat het lied 'Een toekomst vol van hoop' in het Oekraïens is vertaald en ten gehore werd gebracht. Verder werd in 2023 een tweede noodfonds in het leven geroepen: noodfonds Armenië. Dit vanwege de oorlog tussen Azerbeidzjan en de Armeense enclave Nagorno-Karabach. Deze enclave bestaat sinds 1 januari 2024 niet meer.

Tot slot deelden we indrukwekkende getuigenissen uit het werkveld en vervolgverhalen van kinderen die tijdens de wintercampagne centraal stonden.

5.1 Bewustwording en fondsenwerving

De problematiek in ons werkgebied dicht bij mensen brengen. Dat is het doel van onze diverse communicatiemiddelen. De oorlog in Oekraïne en de onrust rondom Nagorno-Karabach hebben in het afgelopen jaar een belangrijke plaats in onze uitingen gekregen. In de bijzondere verhalen staat vaak een persoon uit een project centraal. Zo laten we zien dat in zijn of haar leven hulp noodzakelijk is, maar ook dat we met onze hulpverlening impact hebben. Zo worden donateurs betrokken bij ons werk en vragen we hun om financiële steun, zodat we nog meer mensen kunnen helpen. Bewustwording en fondsenwerving gaan op die manier hand in hand.

5.2 Fondsenwerving

5.2.1 Particuliere donateurs

Particuliere donateurs vormen onze grootste doelgroep als het gaat om fondsenwerving. Dit geldt zowel qua aantal als qua inkomsten. Al jarenlang leveren zij een substantiële bijdrage aan ons werk. De baten uit deze doelgroep bedroegen in 2023 bijna € 2 miljoen. Daarnaast is er ruim € 31.000 vanuit nalatenschappen ontvangen.

We hebben in dit jaar 1.897 nieuwe donateurs verwelkomd. Middelen die worden ingezet om de achterban te vergroten, zijn onder andere bijsluiters en online campagnes. Nieuwe donateurs volgen een kennismakingsprogramma, de zogenoemde donorjourney.

5.2.2 Campagnes

De campagne 'Werken aan morgen' heeft dit jaar voor de tweede keer plaatsgevonden. Deze campagne past goed bij de strategie van Kom over en help om de zelfredzaamheid van onze naaste in kwetsbare omstandigheden te vergroten. Met deze campagne willen we inkomsten verwerven, zodat we de zelfredzaamheid van nog meer mensen kunnen vergroten en daarmee hun ontwikkeling een boost geven.

Er zijn verhalen gedeeld van mensen en gezinnen uit Albanië en Armenië. Het is een uitdaging om het thema 'het vergroten van de zelfredzaamheid' goed onder de aandacht te brengen en de urgentie hiervan te laten zien.

In oktober is de jaarlijkse wintercampagne weer van start gegaan. In deze campagne staan kinderen uit Oekraïne centraal die in de dagopvangcentra een warme maaltijd en huiswerkbegeleiding krijgen. De inkomsten zijn dit jaar hoog uitgevallen.

In het kader van de wintercampagne is op 30 november een online donateursbijeenkomst georganiseerd. Live keken rond de 150 mensen mee en ook na die tijd is de uitzending vaak bekeken (in totaal bijna 1.500 keer). Ook dit jaar hebben we positieve reacties op de bijeenkomst gekregen.

5.2.3 Ondernemers

In het contact met ondernemers staat het begrip 'verbinding' centraal. We betrekken hen bij projecten van onze partners. Afgelopen jaar is het bedrijevennetwerk, mede door diverse activiteiten, gegroeid. Met een groep ondernemers reisden we naar Armenië en bezochten we meerdere projecten. Er vond een oriëntatieris naar Albanië plaats ten behoeve van de voortgang van inkomstengenererende activiteiten. Het ondernemersevenement in november stond in het teken van inspiratie en ontmoeting. In onze maandelijkse nieuwsbrief voor bedrijven hebben we verhalen gedeeld waarin de impact van lokale projecten duidelijk zichtbaar wordt.

We zijn verwonderd over de betrokkenheid en bereidheid van ondernemers bij de ondersteuning van de projecten van onze partners. Ons gezamenlijke doel: een hoopvolle toekomst voor mensen in kwetsbare omstandigheden.

5.2.4 Kerken

Kerken die in ons adressenbestand staan, hebben meegedraaid in het reguliere mailprogramma.

5.2.5 Scholen

Door het jaar heen hebben we verschillende presentaties mogen houden op basisscholen in het land. Dit zijn interactieve presentaties, waarbij veel gebruik wordt gemaakt van foto's en video's. We vinden het belangrijk om het verhaal van Kom over en help en de armoede in Oost-Europa ook aan kinderen te vertellen.

Binnen het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs hebben we ons scholenprogramma 'Internationalisation at home'. Jongeren gaan hierbij een virtuele samenwerking aan met mensen en lokale partnerorganisaties in het buitenland. Interculturele competenties en persoonlijke ontwikkeling krijgen in dit programma ruimschoots aandacht.

Naast een inhoudelijk gedeelte kan er ook een sponsoractie aan gekoppeld worden. Het is mooi om te zien dat het programma op diverse scholen is behandeld. Ook zetten we in op reizen, waarbij docenten en leerlingen ervaringen opdoen die van blijvende betekenis zijn.

Het is mooi om te constateren dat we veel contacten hebben met het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. In 2024 houden we deze lijn aan, waarbij we ons scholenprogramma en de reizen aanbieden.

5.2.6 Jongeren

Jongeren zijn de toekomst. Het is belangrijk om hen te betrekken bij ons werk. De Xperiereizen zijn daar bij uitstek een mogelijkheid voor. Dit zijn reizen waarop jongeren tussen de 18 en 30 jaar zich vrij kunnen inschrijven. In het afgelopen jaar hebben we helaas maar één reis kunnen organiseren. Dit vanwege de instabiele situatie in de landen waar we werken. Een aantal landen was daardoor niet bereikbaar.

De uitdaging voor Kom over en help is om nieuwe generaties aan zich te binden voor de toekomst. Dat vergt extra investeringen in de relatie met jongeren en innovatie in de wijze waarop we de verbinding zoeken.

In 2024 wordt gefocust op meer reizen en het scholenprogramma.

5.2.7 Plaatselijke comités

In 2023 stonden we met en dankzij onze vrijwilligers op verschillende markten. Ook zijn er vrijwilligers mee geweest om producten te verkopen tijdens presentaties bij verenigingen.

In de Alblasserwaard en in Bunschoten zijn vrijwilligers vanuit een werkgroep actief geweest voor Kom over en help. De boterletteractie in Alblasserdam was een succes en bracht ruim € 13.000 op. Ook is er in de Alblasserwaard voor ruim € 2.000 binnengekomen door de verkoop van babykleding via Schattig, www.schattigexclusief.nl.

Boerderijwinkel Berkenwolde Silo in Zeewolde schenkt de winst aan het moeder-en-kindcentrum in Strumok. Dit bracht in het afgelopen jaar het mooie bedrag op van € 2.000. Een enthousiaste vrijwilliger heeft in 2023 met de verkoop van kleding en andere producten ruim € 2.000 euro opgehaald voor kinderen met een beperking.

Werkgroep Bunschoten is dankbaar voor de goede resultaten in 2023. De verschillende activiteiten, waaronder de collecte, de kerstbussenactie en de bedrijvenactie, brachten bij elkaar het mooie bedrag op van ruim € 45.500. Ook in andere plaatsen kwamen mensen in actie voor Kom over en help en zijn er prachtige bedragen opgehaald voor hulp aan mensen die leven in kwetsbare omstandigheden.

5.2.8 Kledinginzamelpunten

Via het concept 'Tweedehands geeft anderen een nieuwe kans' is er in 2023 ruim € 100.000 ingezameld. In april en oktober is via diverse communicatiekanalen actief aandacht gevraagd voor kledinginzameling.

Met de gedoneerde kleding ondersteunt Kom over en help verschillende projecten in Oost-Europa. Met de opbrengst van een volle kledingcontainer kunnen tien kinderen een jaar lang naar een dagopvangcentrum of krijgt een ondernemer een lening, zodat hij een klein (agrarisch) bedrijfje kan starten. Ook ontvangt hij of zij ondersteuning bij het ontwikkelen van kennis en vaardigheden.

De gedoneerde kleding gaat naar een sorteercentrum. Het sorteercentrum zorgt voor 100% textielrecycling in onder andere Oost-Europa.

Er is in 2023 179.461 kilo kleding opgehaald, circa 14% minder dan over 2022. De brutoprijs per kilo bedroeg gedurende 2023 gemiddeld circa € 0,51. Er zijn zes nieuwe kledinginzamelpunten bij gekomen. Met behulp van folders, berichten in (kerk)bladen, vlaggen, posters en een duidelijke webpagina met een interactieve kaart, proberen we het de mensen makkelijk te maken hun kleding bij onze inzamelpunten te brengen. Zo vraagt Kom over en help op diverse manieren aandacht voor de kledinginzameling. Het inzamelen van kleding wordt mogelijk gemaakt dankzij de inzet van vele vrijwilligers.

5.2.9 Stichtingen en fondsen

Ook in 2023 mochten we zowel voor het noodfonds als voor de reguliere projecten mooie donaties ontvangen. Er werd een aanzienlijke groei gerealiseerd, mede door het contact met nieuwe stichtingen/vermogensfondsen. Deze organisaties ontvangen met regelmaat een mailing of magazine.

5.2.10 Website en social media

De online communicatie heeft als doel dat we onze zichtbaarheid vergroten, onze autoriteit laten zien en de betrokkenheid met de achterban vergroten. We zijn gedurende het hele jaar goed zichtbaar geweest op onze website, de sociale kanalen en met online campagnes. Dit is goed merkbaar in de groei van bezoekers en volgers. In 2023 hebben we bijna 78.000 unieke bezoekers mogen verwelkomen op de website. Dit is een daling ten opzichte van het voorgaande jaar (oorlog Oekraïne), maar een mooie stijging ten opzichte van de jaren daarvoor. Ook zien we het aantal online donaties weer stijgen. De aantallen volgers op Facebook, Instagram, YouTube en LinkedIn zijn ook weer gegroeid. Het platform X (voorheen Twitter) laat een kleine daling zien. Ook in 2023 is er speciaal aandacht geweest voor YouTube. De focus ligt namelijk op meer videocontent, waarbij er een diversiteit is aan video's, waaronder ons eigen programma KOMpassie en online bijeenkomsten (live). In 2024 wordt deze lijn doorgezet.

5.2.11 In de media

Het vergroten van onze naamsbekendheid is een belangrijke doelstelling. In al onze communicatie is het van belang dat de kernboodschap centraal staat: mensen in kwetsbare omstandigheden een hoopvolle toekomst geven (in de landen waar we werken). Daarbij is ontwikkeling naar zelfredzaamheid het hoofddoel.

Gedurende het jaar zetten we zoveel mogelijk communicatiemiddelen in om onze kernboodschap en thema's voor het voetlicht te brengen. De diversiteit in content geeft ons de kans om zowel impact te maken als onze autoriteit te laten gelden.

Dit jaar zijn we op verschillende manieren in de media zichtbaar en hoorbaar geweest. Naast de

publiciteit rondom campagnes bij verschillende christelijke media hebben we door een samenwerking met onder andere Prisma ons verhaal kunnen doen in het ND. Ook hebben we meegewerkt aan een special van de Gezinsgids. Daarnaast hebben we onze bijdrage kunnen leveren bij Family7 en Groot Nieuws Radio.

5.2.12 Klachtenprocedure

Klachten en kritische reacties zijn enerzijds natuurlijk niet altijd leuk om te ontvangen, maar anderzijds geven ze ook de betrokkenheid van onze donateurs aan. En daar kunnen we niet anders dan erg blij mee zijn. We nemen alle klachten serieus en lossen het genoemde probleem adequaat op volgens de interne klachtenprocedure.

In 2023 ontvingen we een zestal klachten. Drie minder dan in 2022. Eén donateur was ontevreden over de telemarketingactie. Twee donateurs stonden niet achter een artikel in een magazine.

Een andere klacht betrof het invullen van informatie bij de donatiemodule. De vijfde klacht kwam van een donateur die graag een vooraf ingevulde acceptgiro wilde ontvangen. De laatste klacht betrof meer een wens, namelijk de mogelijkheid om anoniem te doneren.

In alle gevallen hebben we de donateurs persoonlijk te woord gestaan en hebben we de genoemde klachten opgelost. Eén donateur hebben we helaas niet behouden.

Hoofdstuk 6 De toekomst

Ook in 2024 werken we aan onze strategie en koersuitspraken.

Ontwikkeling naar zelfredzaamheid blijft de focus van Kom over en help, zowel in projecten, als naar partners toe en qua budget.

Dit betekent onder andere dat in 2024:

- het beleidsplan wordt geëvalueerd.
- de geplande organisatieontwikkeling per partner verder zal worden uitgewerkt.
- noodhulp in Oekraïne wordt verleend.
- de helft van de partners een plan maakt voor public relations, om te werken aan eigen fondsenwerving.
- we inzetten op het vergroten van onze naamsbekendheid.
- we stilstaan bij het 50-jarig jubileum van Kom over en help.
- we inzetten op het vasthouden van donateurs die specifiek gaven voor noodhulp.
- we streven naar meer segmentatie in groepen donateurs, soms gekoppeld aan specifieke projecten.

Kom over en help blijft samenwerken met lokale partners in de landen waar we nu werken.

Dit betekent onder andere dat we in 2024:

- het beleidsplan wordt geëvalueerd.
- de geplande organisatieontwikkeling per partner verder zal worden uitgewerkt.
- noodhulp in Oekraïne wordt verleend.
- de helft van de partners een plan maakt voor public relations, om te werken aan eigen fondsenwerving.
- we inzetten op het vergroten van onze naamsbekendheid.
- we stilstaan bij het 50-jarig jubileum van Kom over en help.
- we inzetten op het vasthouden van donateurs die specifiek gaven voor noodhulp.
- we streven naar meer segmentatie in groepen donateurs, soms gekoppeld aan specifieke projecten.

De samenwerking met andere organisaties in Nederland wordt geïntensiveerd om de missie voor de lange termijn waar te kunnen maken.

Dit betekent onder andere dat we in 2024:

- SharInvest oprichten, een entiteit waarin we samen met Dorcas samenwerken aan sociale impact en economische ontwikkeling in vooralsnog Moldavië en Albanië.
- samenwerken met EO-Metterdaad in verschillende projecten.
- binnen het CPOE en Prisma krachten bundelen om te komen tot capaciteitsontwikkeling van de partnerorganisaties. We werken mee in de stuurgroep en verschillende werkgroepen.
- de CPOE-conferentie in juni bezoeken, die gehouden wordt in Roemenië.
- de samenwerking met het CPOE en Prisma zullen intensiveren.

Voor 2024 zijn verschillende werkbezoeken en (doelgroepen)reizen gepland.

Hoofdstuk 7 Jaarrekening 2023

7.1 Balans per 31 december 2023

	31 december 2023	31 december 2022
ACTIVA		
Immateriele vaste activa (1)	32.029	85.903
Materiële vaste activa (2)	28.451	44.212
Financiële vaste activa (3)	16.160	10.010
	76.640	140.125
Vorderingen en overlopende activa (4)	303.759	323.396
Liquide middelen (5)	1.695.630	2.533.268
	1.999.389	2.856.664
Totaal	2.076.029	2.996.789
PASSIVA		
Reserves		
Continuïteitsreserve (6)	700.000	775.000
Bestemmingsreserve noodhulp (7)	100.000	100.000
Bestemmingsreserve SharInvest (8)	185.000	0
Bestemmingsreserve projecten (9)	126.644	614.558
	1.111.644	1.489.558
Fondsen		
Bestemmingsfonds projecten (10)	734.175	1.334.109
Kortlopende schulden (11)	230.210	173.122
Totaal	2.076.029	2.996.789

7.2 Staat van baten en lasten 2023 en bestemming saldo

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
BATEN			
Baten van particulieren	1.989.656	1.975.000	2.849.495
Baten van bedrijven	447.289	615.000	839.529
Baten van andere organisaties zonder winststreven	888.535	1.090.000	2.637.911
Som van de geworven baten (14)	3.325.480	3.680.000	6.326.935
Baten uit natura (15)	101.462	120.000	107.338
Som van de baten	3.426.942	3.800.000	6.434.273
LASTEN			
Besteed aan programma's (§7.4)			
Educatie	1.733.835	1.474.967	1.941.591
Inkomstgenererende activiteiten	842.546	422.214	300.238
Maatschappelijke zorg	1.018.582	1.091.645	2.107.423
Nog niet aan partners toegezegd	0	1.094.422	0
Bewustwording en draagvlakversterking	336.785	326.626	309.477
	3.931.748	4.409.874	4.658.729
Wervingskosten (§7.4)	336.785	326.626	309.477
Kosten beheer en administratie (§7.4)	146.178	148.500	143.299
Som van de lasten	4.414.711	4.885.000	5.111.505
Saldo voor financiële baten en lasten	-987.769	-1.085.000	1.322.768
Saldo financiële baten en lasten	9.921	0	-1.694
Saldo van baten en lasten	-977.848	-1.085.000	1.321.074

Bestemming saldo baten en lasten			
Toevoeging (+) / onttrekking (-/-) aan:			
Continuïteitsreserve	-75.000	0	25.000
Bestemmingsreserve noodhulp	0	0	0
Bestemmingsreserve SharInvest	185.000	0	0
Bestemmingsreserve projecten	-487.914	5.000	388.046
Bestemmingsfonds projecten	-599.934	-1.090.000	908.028
Totaal	-977.848	-1.085.000	1.321.074

7.3 Kasstroomoverzicht 2023

	2023	2022
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo van baten en lasten (§7.2)	-977.848	1.321.074
Aanpassingen betreffende:		
Afschrijving immateriële vaste activa (1)	53.874	53.244
Afschrijving materiële vaste activa (2)	22.971	21.599
Mutatie financiële vaste activa (3)	-6.150	34.189
Mutatie vorderingen (4)	19.637	-100.680
Mutatie kortlopende schulden (10)	57.088	43.178
	<u>147.420</u>	<u>51.530</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	-830.428	1.372.604
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings immateriële vaste activa (1)	0	-12.040
Investerings materiële vaste activa (2)	-7.210	-12.873
Desinvesteringen materiële vaste activa	0	0
	<u>-7.210</u>	<u>-24.913</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-7.210	-24.913
Netto kasstroom	-837.638	1.347.691
Mutatie liquide middelen		
Liquide middelen per 1 januari	2.533.268	1.185.577
Liquide middelen per 31 december	<u>1.695.630</u>	<u>2.533.268</u>
Mutatie liquide middelen	-837.638	1.347.691

Het kasstroomoverzicht geeft een overzicht van de inkomende en uitgaande geldstromen in het boekjaar.

7.4 Lastenverdeelstaat 2023

Programma's	Educatie	Inkomsten-genererende activiteiten	Maatschappelijke zorg	Bewustwording en draagvlakversterking	Wervingskosten	Beheer en administratie	Realisatie 2023	Begroot 2023	Realisatie 2022
Verdeelsleutel kosten eigen organisatie	19,8%	9,6%	11,6%	20,5%	20,5%	18,0%	100,00%		
Directe bestedingen	1.549.230	752.840	910.134	170.306	170.306		3.552.816	3.990.000	4.296.927
Toegerekende kosten									
1. Voorbereiding en coördinatie vanuit Nederland	24.017	11.671	14.109				49.797	70.000	48.682
2. Kosten eigen organisatie									
Personeelskosten	110.183	53.543	64.730	114.229	114.229	100.299	557.215	550.000	554.420
Huisvestingskosten	8.651	4.204	5.082	8.968	8.968	7.875	43.748	47.500	38.600
Kantoor- en algemene kosten	26.556	12.904	15.600	27.529	27.529	24.172	134.290	147.500	128.241
Afschrijvingskosten	15.195	7.384	8.927	15.753	15.753	13.832	76.845	80.000	74.842
Totaal kosten eigen organisatie	160.585	78.035	94.339	166.479	166.479	146.178	812.098	825.000	796.103
Totaal toegerekende kosten	184.602	89.706	108.448	166.479	166.479	146.178	861.895	895.000	844.785
Som van de lasten	1.733.832	842.546	1.018.582	336.785	336.785	146.178	4.414.711	4.885.000	5.141.712

De lastenverdeelstaat geeft het totaal weer van de aan de diverse programma's toegerekende lasten, te weten:

- de directe bestedingen;
- de kosten van voorbereiding en coördinatie vanuit Nederland;
- de kosten van de eigen organisatie.

Toelichting

- De kosten 'Voorbereiding en coördinatie vanuit Nederland' zijn naar rato verdeeld over de directe bestedingen.
- De 'Kosten eigen organisatie' zijn toegerekend op basis van de per functie toegerekende salariskosten aan de deelteams Programma's, Communicatie en Fondsenwerving, alsmede Beheer en administratie.
- De toerekening van de 'Kosten eigen organisatie' aan 'Bewustwording en draagvlakversterking' en 'Wervingskosten' vindt in dezelfde verhouding plaats als ook voor de directe kosten wordt toegepast, namelijk 50/50.
- De toerekening van de 'Kosten eigen organisatie' aan de verschillende programma's is berekend naar rato van de directe bestedingen.
- De systematiek van kostentoerekening is ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.
- Een nadere specificatie van de 'Kosten eigen organisatie' is opgenomen in paragraaf 7.8.

7.5 Algemene toelichting op de jaarrekening

Algemeen

Stichting Kom over en help

Stichting Kom over en help is een stichting, statutair gevestigd in Nijkerk (Gld.) en feitelijk gevestigd aan de Beurtschipper 14 - 20, 3861 SC te Nijkerk (Gld). De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41172259.

De stichting is opgericht op 7 januari 1974 en heeft als statutair doel

- het dienen van de kwetsbare naaste in Oost-Europa en Eurazië vanuit christelijke roeping tot barmhartigheid en recht, in partnerschap met kerken en christelijke organisaties;
- bewustwording bij de achterban van de woon- en leefsituatie van kinderen en gezinnen in Oost-Europa en Eurazië.

Vergelijkende cijfers

De volgende vergelijkende cijfers in de staat van baten en lasten 2023 zijn, in afwijking van de jaarrekening 2022, anders gepresenteerd:

- met ingang van 2023 worden de baten van de doelgroep Jongeren (als onderdeel van de 'Baten particulieren') verantwoord onder de doelgroep 'Kerken en verenigingen', dan wel 'Onderwijs' (beide als onderdeel van de 'Baten van andere organisaties zonder winststreven'). De bate 2022 ad € 10.000 van doelgroep 'Jongeren' is in de vergelijkende cijfers verwerkt onder 'Kerken en verenigingen'.

Continuïteit

In het afgelopen jaar heeft de oorlog in Oekraïne grote invloed op de wereld gehad, onder meer door gestegen prijzen van voedsel en energie, uitmondend in een hoge inflatie.

In de begroting 2024 is opnieuw nadrukkelijk rekening gehouden met onzekerheden in te ontvangen baten. Zo zijn nog niet alle begrote baten aan partners toegezegd. Daarnaast kunnen al wel toegezegde bedragen worden aangepast bij tegenvallende inkomsten.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening 2023 is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, waaronder begrepen Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties, zoals uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben, waarbij matching wordt toegepast.

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. De jaarrekening is opgemaakt in euro's, zijnde de functionele valuta.

In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting. Bij een verwijzing naar een onderdeel uit de inhoudsopgave van de jaarrekening wordt dit aangeduid door de toevoeging 'paragraaf (§)'.

Omrekening van vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de geldende koers op transactiedatum. Monetaire bezittingen en schulden worden per balansdatum omgerekend in euro's tegen de op balansdatum geldende wisselkoers. Koersresultaten worden in de staat van baten en lasten opgenomen onder de 'Financiële baten en lasten'.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur zich verschillende oordelen en schattingen die invloed kunnen hebben op de in de jaarrekening opgenomen bedragen. De werkelijke uitkomst kan afwijken van de toegepaste schattingen.

Bijzondere waardeverminderingen

Op elke balansdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderverslies wordt direct als last in de staat van baten en lasten

verwerkt (onder de afschrijvingen), onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Grondslagen voor waardering

- Immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische kostprijs, verminderd met jaarlijkse afschrijvingen en (eventuele) bijzondere waardeverminderingen. De afschrijving bedraagt jaarlijks 33,33% van de kostprijs.
- Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische kostprijs, verminderd met jaarlijkse afschrijvingen en (eventuele) bijzondere waardeverminderingen. De afschrijving bedraagt jaarlijks 20% (vervoermiddelen), 25% (kantoorinventaris) en 33,33% (computerapparatuur) van de kostprijs.
- Financiële vaste activa, bestaande uit verstrekte leningen, worden initieel opgenomen tegen reële waarde. Vervolgwaardering vindt plaats tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van (eventuele) bijzondere waardeverminderingen en voorzieningen wegens oninbaarheid.
- Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, onder aftrek van een voorziening voor incourantheid.
- Vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, meestal gelijk aan de nominale waarde. Vervolgwaardering vindt plaats tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.
- Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
- Reserves en fondsen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, vóór aftrek van de inhouding ter dekking van kosten eigen organisatie.
- Kortlopende schulden worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, meestal gelijk aan de nominale waarde. Vervolgwaardering vindt plaats tegen geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor resultaatbepaling

- Geworven baten worden verantwoord voor het ontvangen bedrag, zonder dat de door de eigen organisatie gemaakte kosten in mindering worden gebracht.
- Baten worden verwerkt in het jaar waarin deze worden ontvangen, dan wel door de geveer zijn toegezegd en betrouwbaar zijn vast te stellen.
- Op baten die voor een specifieke bestemming zijn ontvangen, wordt 10% ingehouden ter dekking van de kosten eigen organisatie, tenzij met de donor een afwijkend percentage overeen is gekomen. Deze inhouding vindt plaats op het moment van besteding van de gelden.
- Nalatenschappen worden verwerkt in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld, alsmede beneficiair zijn aanvaard. Ontvangen voorschotten worden verwerkt als baten uit nalatenschappen in het boekjaar waarin deze worden ontvangen.
- Baten van andere organisaties zonder winststreven worden als bate opgenomen naar rato van de bijbehorende bestedingen, en voor zover wordt voldaan aan de voorwaarden van de donor.
- De bestedingen aan programma's zijn verantwoord overeenkomstig de doelstellingen van de stichting. De bestedingen worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.
- Lonen en salarissen worden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn. Kom over en help volgt vrijwillig, op enkele aanvullingen na, de 'arbeidsvoorwaardenregeling voor kerkelijk medewerkers' van de Protestantse Kerk in Nederland.

- De pensioenregeling is verwerkt volgens de verplichtingenbenadering, gebaseerd op een middelloonregeling. De over het boekjaar verschuldigde pensioenpremie, voor zover niet ingehouden op het salaris van de medewerkers, wordt als last verantwoord op het moment dat deze verschuldigd is. Kom over en help is aangesloten bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). De pensioenregeling bestaat uit een ouderdoms-, nabestaanden- en arbeidsongeschiktheidspensioen.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de geldende koers op transactiedatum. Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Fiscale positie

In verband met het ontbreken van een winstoogmerk is Kom over en help vrijgesteld van het betalen van vennootschapsbelasting.

In verband met de ANBI-status is Kom over en help geen schenkingsrecht verschuldigd over ontvangen giften.

Kom over en help is btw verschuldigd over leveringen van goederen en diensten in het kader van fondsenwervende activiteiten, ingeval deze bepaalde maximumbedragen van de Belastingdienst overschrijden. Voor Kom over en help betekent dit onder meer dat zij btw afdraagt over de verkoop van kleding en boeken.

7.6 Toelichting op de balans

	2023	2022
Immateriële vaste activa (1)		
Boekwaarde per 1 januari	85.903	127.107
Investering in boekjaar	0	12.040
Afschrijving boekjaar	-53.874	-53.244
Boekwaarde per 31 december	32.029	85.903

De immateriële vaste activa bestaan uit (implementatie van) software, benodigd voor de bedrijfsvoering.

	2023	2022
Materiële vaste activa (2)		
Bedrijfsmiddelen, benodigd voor de bedrijfsvoering	16.462	24.811
Bedrijfsmiddelen, voor directe aanwending in het kader van de doelstelling	11.989	19.402
Boekwaarde per 31 december	28.451	44.213
Boekwaarde per 1 januari	44.212	52.938
Investering in boekjaar	7.210	12.873
Afschrijving boekjaar	-22.971	-21.599
Boekwaarde per 31 december	28.451	44.212

Onder de materiële vaste activa zijn een vervoermiddel en twee zeecontainers begrepen, bestemd voor directe aanwending in het kader van de doelstelling, de kledinginzameling. De overige materiële vaste activa, voornamelijk bestaande uit kantoorinventaris en computerapparatuur, zijn benodigd voor de bedrijfsvoering.

	2023	2022	
Financiële vaste activa (3)			
Boekwaarde per 1 januari (kort- en langlopend deel)	722.821	186.790	
Verstrekingen in boekjaar	268.800	559.100	
Aflossingen in boekjaar	-34.404	-22.616	
Valutaresultaten	-223	-453	
Boekwaarde per 31 december (kort- en langlopend deel)	956.994	722.821	
Af: voorwaardelijk deel leningen	-930.694	-677.694	
	26.300	45.127	
Af: kortlopend deel	-10.140	-35.117	
Boekwaarde per 31 december (langlopend deel)	16.160	10.010	
Reden verstreking	Verstreckte hoofdsom	Uitstaand bedrag	Einddatum lening
Financieringsbehoefte partner I	20.000	10.500	30-12-2026
Financieringsbehoefte partner II	15.800	15.800	31-12-2026
Bouw dagopvangcentrum Moldavië	930.694	930.694	Voorwaardelijk
Totaal	966.494	956.994	

De leningsovereenkomst ten behoeve van de bouw van een dagopvangcentrum is nog niet geformaliseerd. Het is de intentie van partijen dat de lening een voorwaardelijke karakter krijgt. Ingeval niet meer aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, dienen de gelden te worden terugbetaald aan Kom over en help. De belangrijkste voorwaarden zullen naar verwachting zijn de daadwerkelijke bestemming van en de zeggenschap over het gebouw c.q. de juridische eigenaar van het gebouw.

	2023	2022
Vorderingen en overlopende activa (4)		
Te ontvangen nalatenschappen	19.902	55.862
Debiteuren	27.229	0
Rekening-courant Werkgroep Bunschoten	34.874	40.738
Kortlopend deel van leningen u/g	10.140	35.117
Overlopende giften	94.373	96.087
Nog te ontvangen projectgelden	55.744	55.254
Vooruitbetaalde kosten	45.262	27.852
Diversen	16.235	12.486
Totaal	303.759	323.396

Liquide middelen (5)

Bij het aangaan van de huurovereenkomst voor het kantoor per 1 juli 2015 is voor een bedrag van € 9.050 een bankgarantie afgegeven. Over dit bedrag van de liquide middelen kan derhalve niet vrij beschikt worden.

	2023	2022
Continuïteitsreserve (6)		
Saldo per 1 januari	775.000	750.000
Mutatie	-75.000	25.000
Saldo per 31 december	700.000	775.000

De continuïteitsreserve is bedoeld als buffervermogen voor risico's en onvoorziene omstandigheden. De hoogte van de reserve is onderbouwd door middel van een risicoanalyse. Tevens is in deze reserve het bedrag opgenomen aan vaste activa, alsmede te vorderen nalatenschappen. De in deze activa vastgelegde middelen kunnen niet op korte termijn worden ingezet in het kader van de doelstelling. De afname van de continuïteitsreserve wordt met name veroorzaakt door de lagere vastgelegde middelen in vaste activa. De mutatie van de continuïteitsreserve is opgenomen in de bestemming van het saldo van baten en lasten.

	2023	2022
Bestemmingsreserve noodhulp (7)		
Saldo per 1 januari	100.000	100.000
Volgens bestemming saldo baten en lasten	0	0
Saldo per 31 december	100.000	100.000

Door het bestuur is besloten om een bestemmingsreserve noodhulp ten bedrage van € 100.000 te vormen. Hieruit kan in voorkomende situaties noodhulp worden verstrekt voordat vanuit specifieke fondswerving al gelden daarvoor beschikbaar zijn gekomen. Het fonds zal vanuit de fondswerving weer worden aangevuld.

	2023	2022
Bestemmingsreserve SharInvest (8)		
Saldo per 1 januari	0	0
Volgens bestemming saldo baten en lasten	185.000	0
Saldo per 31 december	185.000	0

Door het bestuur is besloten om te participeren in de samen met Stichting Dorcas Aid International op te zetten structuur van een social impact fonds (SharInvest Coöperatief U.A. i.o.), in combinatie met een beheerentiteit (SIED Management B.V. i.o.). Vooral is hiervoor € 185.000 gereserveerd.

	2023	2022
Bestemmingsreserve projecten (9)		
Saldo per 1 januari	614.558	226.512
Volgens bestemming saldo baten en lasten	-487.914	388.046
Saldo per 31 december	126.644	614.558

Door het bestuur is besloten om alle onbestemde resultaten, met uitzondering van de bestemmingsreserve noodhulp, op te nemen in een bestemmingsreserve projecten. Deze gelden kunnen worden ingezet voor alle typen projecten, waaronder begrepen niet begrote projecten.

	2023	2022
Bestemmingsfonds projecten (10)		
Saldo per 1 januari	1.334.109	426.081
Volgens bestemming saldo baten en lasten	-599.934	908.028
Saldo per 31 december	734.175	1.334.109

Het bestemmingsfonds projecten wordt gevormd door baten die ontvangen zijn voor specifieke projecten of doelen, maar die aan het einde van het jaar nog niet zijn c.q. konden worden besteed voor het aangegeven doel. De mutatie van het bestemmingsfonds projecten is opgenomen in de bestemming van het saldo van baten en lasten. Hieronder is een gedetailleerde samenstelling en verloop weergegeven.

	Saldo per 01-01-2023	Baten	Bestedingen in 2023	Herbestemming in 2023	Mutatie algemene middelen	Saldo per 31-12-2023	Afwikkeling
Werkgroep Bunschoten	40.738	55.673	-61.537			34.874	Besteding in 2024 e.v.
Business Investments	43.897		3.000	-22.307		24.590	Besteding in 2024 e.v.
Fonds (Micro)kredieten	45.127			-30.204	11.377	26.300	Bij aflossing leningen
Mother and child center Petrivske	1.667	-2.500			833	0	N.v.t.
Construction Charity Mission New Hope	7.252	157.515	-260.028	52.511	42.750	0	N.v.t.
Foster Family	0	84.820	-73.333			11.487	Besteding in 2024 e.v.
Lidia Foundation incidenteel	2.500			-2.500		0	N.v.t.
Perspective4Ukraine	400	50.365	-94.444	122.423		78.744	Besteding in 2024 e.v.
Kiwi farm	44.793	5.000	-31.114			18.679	Besteding in 2024 e.v.
Pig Farming	5.000	5.000	-66.667		56.667	0	Besteding in 2024 e.v.
Noodfonds Oekraïne 2022	852.194	211.139	-726.385			336.948	Besteding in 2024 e.v.
Bake4Ukraine	275.592	44.039	-75.963	-122.423		121.245	Besteding in 2024 e.v.
Sewing course	14.949	12.615	-27.564			0	N.v.t.
Greenhouses Armenia	0	5.615				5.615	Besteding in 2024 e.v.
Noodfonds Armenië	0	85.419	-66.667			18.752	Besteding in 2024 e.v.
Bakery of Hope	0	13.586				13.586	Besteding in 2024 e.v.
Kwetsbare families in Armenië	0	43.355				43.355	Besteding in 2024 e.v.
Totaal	1.334.109	771.641	-1.480.702	-2.500	111.627	734.175	

	2023	2022
Kortlopende schulden (11)		
Crediteuren	67.260	100.495
Vooruitontvangen projectgelden en nog te betalen projectkosten	61.161	20.500
Belastingen en premies zorgverzekeringen	30.315	8.981
Pensioenen	11.016	0
Opgebouwd vakantiegeld	17.690	16.434
Waardeverlofdagen	11.811	11.465
Overige schulden en overlopende passiva	30.957	15.247
Totaal	230.210	173.122

Niet uit de balans blijvende activa en verplichtingen (12)

Voorwaardelijke vorderingen

Kom over en help heeft een voorwaardelijke vordering op haar partner Charity Mission (Moldavië) ten bedrage van € 930.694. Zie hiervoor verder de toelichting bij 'Financiële vaste activa'. Ingeval de partner de verstrekte bedragen dient te restitueren, dient Kom over en help met haar eigen donoren in overleg te treden over (her)bestemming van deze gelden.

Meerjarige financiële verplichtingen

Kom over en help is per 1 juli 2015 een huurovereenkomst aangegaan voor het kantoor Beurtschipper 14 - 20 te Nijkerk. Met ingang van 30 juni 2022 is deze huurovereenkomst voortgezet voor aansluitende perioden van 2 jaar. De huurverplichting (inclusief servicekosten) bedraagt circa € 42.000 per jaar en wordt jaarlijks geïndexeerd.

Een deel van het kantoor is onderverhuurd voor een bedrag van circa € 12.500 per jaar tot 30 april 2026, met aansluitende perioden van 3 jaar.

Daarnaast is Kom over en help diverse (meerjarige) operational leaseverplichtingen (inzake licenties software, glasvezel et cetera) aangegaan voor een jaarlijks bedrag van circa € 9.500. De gemiddelde resterende duur van de overeenkomsten bedraagt circa 8 maanden.

Voorwaardelijke financiële verplichtingen

Kom over en help is vanuit meerjarentoezeggingen voorwaardelijke verplichtingen aangegaan met haar partners voor de volgende bedragen:

- jaar 2024: circa € 2.350.000;
- jaar 2025: circa € 1.700.000;
- jaar 2026: circa € 1.650.000.

Ingeval Kom over en help onvoldoende middelen heeft, dan wel ingeval de partner zich niet houdt aan aanvullend gestelde voorwaarden, is Kom over en help niet gehouden aan de verplichtingen te voldoen.

Borgstellingen

Kom over en help heeft een borgstelling afgegeven van maximaal € 30.000 ten aanzien van een lening, inclusief de daarover verschuldigde rente, die door een donateur is verstrekt aan een partnerorganisatie. De borgstelling eindigt uiterlijk 30 december 2027. Het aflossingsschema voorziet in 5 jaarlijkse aflossingen van elk € 5.000, ingaande eind 2023. De eerste aflossing is begin 2024 voldaan.

Gebeurtenissen na balansdatum (13)

Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum bekend.

De mutatie algemene middelen ad € 43.750 op het project Construction Charity Mission New Hope houdt verband met een funding vooruitlopend op een in 2024 nog te ontvangen bate ten behoeve van dit project.

In het bedrag van de bestedingen is tevens begrepen de toerekening van de kosten eigen organisatie ter grootte van 10% (tenzij met de donor een ander percentage is afgesproken) van de samenhangende baten.

7.7 Toelichting op de staat van baten en lasten

Geworven baten (14)

Baten van particulieren

Voor een specificatie van de baten van particulieren wordt verwezen naar bijlage 1, 'Begroting 2024'.

Baten van andere organisaties zonder winststreven

Voor een specificatie van de baten van andere organisaties zonder winststreven wordt verwezen naar bijlage 1, 'Begroting 2024'. Ten aanzien van de hieronder begrepen baten van andere fondsenwervende instellingen (onder andere EO Metterdaad) geldt dat deze baten in 2023 geheel zijn besteed aan de programma's en projecten waarvoor de gelden zijn toegezegd en ontvangen. Er zijn geen structurele toezeggingen ontvangen.

Baten uit natura (15)

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Netto-omzet verkoop kleding	115.366	135.000	120.164
Kostprijs omzet	-13.904	-15.000	-12.826
Baten uit natura (brutowinst)	101.462	120.000	107.338

Ratio's bestedingen en kosten (16)

De wervingsratio, te weten de wervingskosten in een percentage van de geworven baten, bedraagt over 2023 10,1% (2022: 4,9%; 2021: 10,4%). Voor een nadere toelichting van deze en andere ratio's verwijzen wij naar hoofdstuk 4.

Bezoldiging en leningen directie en bestuur 2023 (17)

Bezoldiging directie

De heer G.J. Heldoorn MA, geboren op 30 mei 1975, is sinds 1 september 2019 in dienst als directeur. Het betreft een fulltime dienstverband van 36 uur per week, voor onbepaalde tijd. De 'arbeidsvoorwaardenregeling voor kerkelijk medewerkers' van de Protestantse Kerk in Nederland, met de daarin opgenomen salarisschalen, is van toepassing. De directeur is ingedeeld in schaal twaalf, trede tien.

	2023	2022
Bezoldiging		
Brutosalaris	72.130	69.244
Vakantietoeslag	5.770	5.539
Eindejaarsuitkering	5.987	5.747
Eenmalige CAO-uitkering	450	450
Totaal bruto jaarinkomen	84.337	80.980
Werkgeversdeel sociale lasten	11.071	10.094
Werkgeversdeel pensioenlasten	10.251	10.004
Totale bruto salariskosten	105.660	101.078

Het totale bruto jaarinkomen van de directeur blijft met circa 22% onder het maximum van € 108.255 volgens de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties. De totale salariskosten blijven met circa 52% onder het in de regeling opgenomen maximum van € 221.400 per jaar.

Bezoldiging bestuur

Bestuursleden ontvangen geen vergoeding voor het werk voor de stichting. Gemaakte kosten worden op declaratiebasis vergoed. Voor reiskosten is dat € 0,28 per kilometer. Over 2023 is € 370 aan reiskosten gedeclareerd.

Leningen

Aan de directie en de bestuursleden zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Personeelsformatie (ultimo jaar) (18)	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Aantal werknemers in dienst	11	12	9
FTE's	7,4	7,0	6,5
Financiële baten en lasten (19)			
	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Financiële baten	10.144	0	-1.454
Financiële lasten	-223	0	-262
	9.921	0	-1.716
Financiële baten			
Valutakoersresultaten op leningen u/g	0	0	-1.432
Rentebaten	10.144	0	-22
	10.144	0	-1.454
Financiële lasten			
Valutakoersresultaten op leningen u/g	-223	0	-262
Rentelasten			
	-223	0	-262

7.8 Specificatie kosten eigen organisatie

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Personeelskosten			
Brutosalarissen	358.479	353.000	354.814
Sociale lasten	58.335	58.000	53.958
Pensioenpremie	37.697	30.000	35.402
Ingeleend personeel	82.639	60.000	59.904
Overige personeelskosten	52.342	49.000	50.342
Af: aan projecten doorbelaste personeelskosten	-32.277		0
Personeelskosten	557.215	550.000	554.420
Huisvestingskosten			
Huur kantoorpand	42.675	44.000	39.660
Opbrengst onderverhuur	-10.924	-10.000	-10.200
Energiekosten	8.943	6.500	4.878
Overige huisvestingskosten	3.054	7.000	4.262
Huisvestingskosten	43.748	47.500	38.600
Kantoor- en algemene kosten			
Automatiseringskosten	44.380	45.000	41.163
Doorontwikkeling Salesforce	29.009	25.000	32.514
Advieskosten	375	2.500	545
Accountantskosten	13.200	12.500	12.000
Kosten communicatie	13.894	12.000	10.618
Lidmaatschapskosten	17.125	23.000	17.567
Kantoorbenodigdheden	3.348	5.250	3.097
Kosten bestuur	3.460	2.000	1.880
Diverse kantoor- en algemene kosten	9.499	20.250	8.857
Kantoor- en algemene kosten	134.290	147.500	128.241
Afschrijvingskosten	76.845	80.000	74.842
Totale kosten eigen organisatie	812.098	825.000	796.103

7.9 Ondertekening jaarrekening

Ondertekening

De jaarrekening 2023 is opgemaakt d.d. 3 april 2024.

G.J. Heldoorn
directeur

Bijlage 1: Begroting

	Begroting 2024	Realisatie 2023
BATEN		
Baten van particulieren		
Particuliere donateurs	2.025.000	1.957.872
Nalatenschappen	75.000	31.784
	2.100.000	1.989.656
Baten van bedrijven		
	660.000	447.289
Baten van andere organisaties zonder winststreven		
Kerken en verenigingen	210.000	307.169
Comités en werkgroepen	165.000	150.639
Stichtingen en vermogensfondsen	235.000	111.002
Onderwijs	110.000	133.850
Andere fondsenwervende instellingen	330.000	185.875
	1.050.000	888.535
Som van de geworven baten		
	3.810.000	3.325.480
Baten uit natura		
Verkoop kleding	100.000	101.462
Som van de baten	3.800.000	3.426.942
LASTEN		
Te besteden aan programma's		
Educatie	1.474.967	1.733.835
Inkomensgenererende activiteiten	422.214	842.546
Maatschappelijke zorg	1.091.645	1.018.582
Nog niet aan partners toegezegd	1.094.422	0
Bewustwording en draagvlakversterking	326.626	336.785
	4.409.874	3.931.748
Wervingskosten		
	326.626	336.785
Kosten beheer en administratie		
	148.500	146.178
Som van de lasten	4.885.000	4.414.711
Saldo voor financiële baten en lasten		
	-1.085.000	-987.769
Saldo financiële baten en lasten	0	9.921
Saldo van baten en lasten	-1.085.000	-977.848

Bijlage 2: Accountantsverklaring

Maarsbergseweg 20
3956 KN Leersum
Postbus 1
3956 ZR Leersum

T. 033451 41 59 40
leersum@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Kom over en help

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Kom over en help te Nijkerk gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Kom over en help per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Kom over en help zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA). Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de stichting de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moeten gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en ethische voorschriften, de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Leersum, 3 april 2024

Van Ree Accountants

Digitaal ondertekend met Hlx door
J.K.J. (Carlo) van Egdom MSc RA
op 16-04-2024 17:01
VAN REE ACCOUNTANTS
Van der IP x.x.x.52

J.K.J. (Carlo) van Egdom MSc

Registeraccountant

'Geroepen om te dienen'

Postadres
Postbus 138
3860 AC Nijkerk

Bezoekadres
Beurtschipper 14
3861 SC Nijkerk

033 - 246 32 08
info@komoverenhelp.nl
www.komoverenhelp.nl

Bankgegevens
IBAN NL42 RABO 0161 0045 55

